

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет журналістики, реклами та видавничої справи

Кафедра періодичної преси та медіаредагування

Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

**«Українська вишивка: тренд vs традиція
(серія журналістських матеріалів)»**
**«Ukrainian embroidery: trend vs tradition
(series of journalistic materials)»**

Виконала: здобувачка денної форми навчання
спеціальності 061 «Журналістика»
Освітня програма «Журналістика»
Архангородська Анастасія Ігорівна

Керівник ст. викл. Житнікова А. В. _____
(підпис)

Рецензент канд. іст. наук, доц. Тхоржевська Т. В.

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
№ ____ від ____ . ____ . 20 ____ р.

Завідувачка кафедри

(підпис)

(прізвище, ім'я)

Захищено на засіданні ЕК № 1
протокол № ____ від ____ . ____ . 20 ____ р.

Оцінка _____ / _____ / _____
(за національною шкалою/шкалою ECTS/ бали)

Голова ЕК

(підпис)

(прізвище, ім'я)

Одеса 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА.....	5
1. Вишивка як феномен української культури.....	5
2. Українська вишивка в фокусі ЗМІ.....	8
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	12
ВИСНОВКИ.....	15
БІБЛІОГРАФІЯ.....	17
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність. Українська вишивка є невід’ємною частиною української культури. Вона має давню історію, що налічує сотні років, і відіграє важливу роль у формуванні національної самоідентичності та культурної спадщини України, а також у формуванні історичного минулого української нації. У реаліях сьогодення, вишивка стала актуальною, саме як символ національної боротьби за минуле та майбутнє українського народу.

Під час війни, українська вишивка зберігала і зберігає своє значення, та стає ще більш важливою для нації. Вона є символом національної єдності та опорою для воїнів і громадян. Вишивка стала інструментом психологічної підтримки не лише для військовослужбовців, а й для українців, які переживають труднощі через війну.

Залишаючись на слуху впродовж багатьох років, вона висвітлює всі актуальні проблеми нашої країни світовій спільноті, привертаючи до них увагу, та прискорює їх вирішення, виражаючись через моду, традиції, музику та кінематограф. Саме завдяки цьому, ми можемо стверджувати те, що вишивка наразі є одночасно і традицією, і трендом. Вона продовжує захоплювати серця майстрів та любителів, а також знаходити нові застосування у сучасному світі. Вишивка також стала важливим символом патріотизму, це і підкреслює актуальність теми.

Мета — розкрити питання вишивки, як феномену української культури, та невід’ємного елемента етноідентифікації українського народу.

Завдання:

- розглянути місце вишивки у сучасному світі, та її роль в історичному минулому;
- зробити моніторинг ЗМІ щодо висвітлення української вишивки іноземними та українським медіа;
- зібрати джерела інформації для написання матеріалів;
- створити серію журналістських матеріалів.

Об'єкт дослідження: Українська вишивка, як вагома складова українського суспільства та етноідентифікації.

Предмет дослідження: Висвітлення засобами масової інформації тем, присвячених українській вишивці, аналіз виданих матеріалів. Висвітлення сфер розвитку та поширення української вишивки.

Методи дослідження: Моніторинг ЗМІ, інтерв'ювання експертів в сфері історії та індустрії моди, аналітична обробка отриманої інформації, систематизування.

Структура роботи. зумовлена поставленими в ній завданнями, включає: вступ, теоретичну частину, пояснювальну записку, висновки, бібліографію (досліджувану літературу та наукову і навчально-методичну літературу) та додатки. Теоретична частина, складається з двох розділів, присвячених розкриттю вишивки як феномена української культури, а також — висвітленню теми української вишивки українськими медіа. Пояснювальна записка є своєрідним підґрунтям для створення серії журналістських матеріалів, яке вміщує пояснення необхідності детального дослідження української вишивки. У Додатках міститься чотири журналістські матеріали інформаційних та аналітичних жанрі — стаття, огляд, інтерв'ю та репортаж.

Обсяг текстової частини — 17 сторінок. Обсяг додатків складає 30 сторінок. У списку використаних джерел подано 50 найменувань.

ВИСНОВКИ

Дослідивши обрану тему, наразі, ми можемо виділити основні її аспекти. По-перше, опираючись на проведений моніторинг, можна зазначити той факт, що наразі ЗМІ відповідально та активно виконують функцію «сторожового пса», ефективно поширюючи актуальну та перевірену інформацію на обрану тему.

Сама ця функція має на меті створення публікацій, викривального характеру, і саме це проявляється у матеріалах, про справжнє історичне минуле української вишивки, а також подання матеріалів з правдивою інформацією та фактами. Нині, ми вже не зустрінемо матеріалів, де б подавали фото або ж інформацію, яка б створювала стереотипи або фейкові уявлення про вишивку та її елементи.

По-друге, під час моніторингу, було виявлено певну циклічність популярності української вишивки, у суспільстві, і наразі, ми з вами живемо у час нової «хвилі», саме тому, на плечі журналістів лягає велика відповідальність за те інформаційне поле, яке вони створюють. Виходячи з отриманих результатів проведеного опитування, стає очевидним, що саме зараз важливо створити правильне інформаційно-навчальне середовище для українців, аби підняти їх рівень обізнаності.

Задля створення необхідного інформаційного простору, на базі зібраного матеріалу, ми створили серію журналістських матеріалів, які мають на меті, об'єктивно, зрозуміло та різнопланово зобразити обрану тему.

Проведена робота дає змогу зрозуміти та побачити основний стан подій сьогодення. Фахівці, з якими було проведено роботу, під час написання кваліфікаційної роботи, надали надзвичайно важливу інформацію, яка зображає ключові проблеми, з якими ми зараз стикаємось. Завдяки цій інформації, ми можемо провести паралелі із минулим, та дійти певних висновків, проаналізувати помилки минулого, та сформулювати основні потреби для майбутнього.

В ході проведеної роботи, нам вдалося створити певний алгоритм базових дій, які можуть допомогти розв'язати проблеми «шароварщини», «псевдовишивки», та наслідків політики радянського союзу.

На разі, саме від нас залежить те, як надалі буде розвиватись тема української вишивки, чи буде вона лише тимчасовим трендом, спричиненим військовими подіями, або ж укоріниться у багатовікову традицію.

БІБЛІОГРАФІЯ

Досліджувані матеріали (закордонні)

1. 1.Ferrier M. In the face of the ongoing conflict, Ukrainian fashion is having a moment. *Gardian*. 2015. 29 April. URL: <https://www.theguardian.com/fashion/2015/apr/29/in-the-face-of-the-ongoing-conflict-ukrainian-fashion-is-having-a-moment> (date of access: 16.04.2023).
2. Here's what A vyshyvanka actually is. *Refinery29.de*. 2016. 24 August. URL: <https://www.refinery29.com/en-us/2016/08/115926/vyshyvanka-trend-summer-2016> (date of access: 16.04.2023).
3. Jukic C. The dress of your bohemian dreams is now available to buy. *Elle*. 2015. 9 July. URL: <https://www.elle.com.au/fashion/the-dress-of-your-bohemian-dreams-is-now-available-to-buy-2302> (date of access: 16.04.2023).
4. Sovenko K. Ukrainian association pivots from promoting culture to protecting lives. *Seattle Globalist*. 2015. 20 Mart. URL: <https://seattleglobalist.com/2015/03/20/ukrainian-association-pivots-from-promoting-culture-to-protecting-lives/34966>. (date of access: 16.04.2023).
5. Taylor E. Amanda brooks and vita kin’s new linens will turn any holiday table into a festive affair. *Vogue*. 2019. 2 December. URL: <https://www.vogue.com/article/amanda-brooks-and-vita-kins-new-linens-will-turn-any-holiday-table-into-a-festive-affair> (date of access: 16.04.2023).

Досліджувані матеріали (українські)

6. Альбом «гуцульська вишивка» репрезентували у львові. *Коломия ВЕБ портал*. 11 серпня 2020. URL: <https://kolomyya.org/se/sites/ko/40422/> (дата звернення: 23.04.2023).
7. Вишиванка, створена без любові, не має душі, — луцька вишивальниця. *ВолиньPost*. 14 жовтня 2014. URL: <https://www.volynpost.com/articles/454-vyshyvanka-stvorena-bez-lyubovi-ne-maie-dushi-lucka-vyshyvalnycia> (дата звернення: 23.04.2023).

8. Дизайнерка зі Львова показала у США унікальні вишиванки. *Твоє Місто*. 1 жовтня 2014. URL: https://tvoemisto.tv/news/dyzaynerka_zi_lvova_pokazala_u_ssha_unikalni_vyshyvanky_66450.html (дата звернення: 23.04.2023).
9. Для киян відкрилися курси української вишивки. *Велика Епоха*. 14 березня 2016. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/novyny-kyyeva/dlya-kyyan-vidkrylysia-kursy-ukrayinskoyi-vyshyvky-122057> (дата звернення: 23.04.2023).
10. Етно стиль завжди в моді. *Велика Епоха*. 28 грудня 2019. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/korysni-porady/etno-styl-zavzhdy-v-modi-131447> (дата звернення: 23.04.2023).
11. Кліменко В. Лідія Лихач: мистецтво важливіше, ніж ми в ньому. *Україна Молода*. 18 листопада 2011. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/1982/164/70587/> (дата звернення: 23.04.2023).
12. Поліщуки та вишивка, або полісся, яке зникає. ФОТО. *ВолиньPost*. 5 листопада 2017. URL: <https://www.volynpost.com/articles/1312-polischuky-ta-vyshyvka-abo-polissia-iake-znykaie-foto> (дата звернення: 23.04.2023).
13. Поняття «шароварщина» — культурна зброя масового ураження, яка століттями знищувала нашу етніку. *ТСН*. 15 березня 2023. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/sharovarschina-kulturna-zbroya-masovogo-urazhennya-yaka-stolittiyami-znischuvala-nashu-etniku-2285863.html> (дата звернення: 23.04.2023).
14. Радянські стереотипи про українську культуру. *Локальна історія*. 8 квітня 2023. URL: <https://localhistory.org.ua/videos/bez-bromu/radianski-stereotipi-pro-ukrayinsku-kulturu-iaroslava-muzichenko/> (дата звернення: 23.04.2023).

15. Раніше існувало понад сто технік вишивання. *Україна молода*. 13 січня 2012. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/2011/164/71595/> (дата звернення: 23.05.2023).
16. Рацибарська Ю. Таборіві вишивки члена УПА під час Другої світової. *Радіо Свобода*. 25 вересня 2012. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/24718711.html> (дата звернення: 23.04.2023).
17. Рацибарська Ю. Українські вишиті «візитівки» їдуть до Болгарії. *Радіо Свобода*. 30 червня 2015. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/27101509.html> (дата звернення: 23.04.2023).
18. Редакція Т. «Це не просто декор — це паспорт вишитий». Який таємний код приховує українська вишиванка. *ТСН.ua*. 25 лютого 2023. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/ce-ne-prosto-dekor-ce-pasport-vishitiy-yakiy-tayemniy-kod-prihovuye-ukrayinska-vishivanka-2272273.html> (дата звернення: 23.04.2023).
19. Рівненська майстриня Зоя Романова: «Хочете щось робити — робіть!». *ОГО*. 19 грудня 2013. URL: <https://ogo.ua/articles/view/2013-12-19/45725.html> (дата звернення: 23.04.2023).
20. Серeda С., Трегубова Я. Вишиванка як родинна пам'ять: п'ять історій тих, хто зберіг старовинні родинні сорочки. *Радіо Свобода*. 19 травня 2021. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29230570.html> (дата звернення: 23.04.2023).
21. Терещук Г. У Львові День прапора святкують у вишиванках. *Радіо Свобода*. 23 серпня 2011. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/24305104.html> (дата звернення: 23.04.2023).
22. У Володимирі-Волинському відкрилася студія вишивки, де навчатимуть тонкощів вишивальної техніки. *Володимир Медіа*. 8 липня 2020. URL: <https://www.volodymyrmedia.com.ua/news/u-volodymyri-volynskomu-vidkrylasya-studiya-vyshyvky-de-navchatymut-tonkoshhiv-vyshyvalnoyi-tehniky-140248/> (дата звернення: 23.04.2023).

23. У Нідерландах відбувся святковий захід з нагоди Дня вишиванки. *Укрінформ*. 18 травня 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3710867-u-niderlandah-vidbuvsya-svatkovij-zahid-z-nagodi-dna-visivanki.html> (дата звернення: 23.05.2023).
24. У Таллінні відбудеться український фестиваль «Вишиванка об'єднує». *Укрінформ*. 15 травня 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3709551-u-tallinni-vidbudetsa-ukrainskij-festival-visivanka-obednue.html> (дата звернення: 23.05.2023).
25. Україна надихає: вишиванки на світових подіумах. *UaPost — Ukrainian American Media*. 17 жовтня 2017. URL: <https://uapost.us/blog/ukrayina-nadyhae-vyshyvanky-na-svitovyh-podiumah/> (дата звернення: 23.04.2023).
26. Українська вишиванка: від магії до кітчу. *Варіанти*. 18 травня 2017. URL: <https://varianty.lviv.ua/43277-ukrainska-vyshyvanka-vid-mahii-do-kitchu> (дата звернення: 23.04.2023).
27. Українська вишиванка: чим особлива кожна область. ФОТО. *ВолиньPost*. 5 серпня 2015. URL: <https://www.volynpost.com/news/54880-ukrainska-vyshyvanka-chym-osoblyva-kozhna-oblast-foto> (дата звернення: 23.04.2023).
28. Український національний костюм — прекрасна спадщина предків. *Велика Епоха*. 9 квітня 2012. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/fashion/traditional-apparels/ukrayinskiy-natsionalniy-kostyum-prekrasna-spadshchina-predkiv-100559.html> (дата звернення: 23.04.2023).
29. Українські вишиванки для кожної жінки. *Велика Епоха*. 28 січня 2021. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/korysni-porady/ukrayinski-vyshyvanky-dlya-kozhnoyi-zhinky-135082> (дата звернення: 23.04.2023).

30. Українські вишиванки: відроджуємо забуті цінності. *24 Канал*. 21 травня 2020. URL: https://lifestyle.24tv.ua/24_ukrayinski_vishivanki_vidrodz_huyemo_zabuti_tsinnosti_n599376 (дата звернення: 23.04.2023).
31. Українці в Абу-Дабі проведуть масштабну подію до Дня вишиванки. *АрміяInform*. 16 Травня 2023. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/05/16/ukrayinczi-v-abu-dabi-provedut-masshtabnu-podiyu-do-dnya-vyshyvanky/> (дата звернення: 23.05.2023).
32. Це мистецтво про нас і про наші досвіди війни: співкураторка виставки “Форми присутності” в Мистецькому арсеналі Наташа Чичасова. *Українська правда. Життя*. 22 квітня 2023. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2023/04/22/253952/> (дата звернення: 23.04.2023).
33. Шароварщина в етнічній моді: як її нав’язали українцям та як від неї позбавитися. *Слух*. 14 червня 2022. URL: <https://slukh.media/texts/ukrainian-national-clothes-under-soviet/> (дата звернення: 23.04.2023).
34. Щирі. Весільний одяг наречених з Івано-Франківщини. *Українська правда. Життя*. 20 січня 2015. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2015/01/20/188035/> (дата звернення: 23.04.2023).
35. Щирі. Костюм нареченої з Одещини. *Українська правда. Життя*. 29 січня 2015. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2015/01/29/188597/> (дата звернення: 23.04.2023).
36. Щирі. Костюми заміжніх жінок Полтавщини. *Українська правда. Життя*. 6 січня 2015. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2015/01/6/187086/> (дата звернення: 23.04.2023).
37. Щирі. Костюми заможної Слобожанщини. *Українська правда. Життя*. 31 грудня 2014. URL:

<https://life.pravda.com.ua/culture/2014/12/31/186820/> (дата звернення: 23.04.2023).

38. Щирі. Костюми заможної Слобожанщини. *Українська правда. Життя*. 31 грудня 2014. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2014/12/31/186820/> (дата звернення: 23.04.2023).

39. Щирі. Прикраси, зроблені з монет Баварії і Пруссії. *Українська правда. Життя*. 30 січня 2015. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2015/01/30/188644/> (дата звернення: 23.04.2023).

40. Що символізують візерунки стародавніх українських вишивок. *ВолиньPost*. 28 серпня 2015. URL: <https://www.volynpost.com/news/56106-scho-symvolizuyut-vizerunky-starodavnih-ukrainskyh-vyshyvok-foto> (дата звернення: 23.04.2023).

41. Що таке шароварщина або як СРСР спаплюжив українське народне вбрання. *РБК-Україна*. 29 листопада 2022. URL: <https://www.rbc.ua/rus/styler/shcho-take-sharovarshchina-abo-k-srsr-spaplyuzhiv-1669719773.html> (дата звернення: 23.04.2023).

42. Як виникла шароварщина в українській культурі? *JetSetter*. 8 лютого 2023. URL: <https://jetsetter.ua/yak-vynykla-sharovarshhyna-v-ukrayinskij-kulturi/> (дата звернення: 23.04.2023).

43. Як відрізнити вишиванки з різних регіонів: інфографіка. *24 Канал*. 20 травня 2021. URL: https://24tv.ua/yak-vidrzniti-vishivanki-riznih-regioniv-infografika_n1346822 (дата звернення: 23.04.2023).

44. Як розпізнати справжнє українське серед штучно насадженого? Розповідає культурна блогерка. *Українське радіо*. 3 лютого 2023. URL: <http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=100644> (дата звернення: 23.04.2023).

Наукова та навчально-методична література

45. Васіна З.О. Еволюція українського вбрання. Сторінки історії. Харків: Vivat. 2021. 560 с.
46. Вовк Федір. Студії з української етнографії та антропології. Харків: Видавець Олександр Савчук. 2022. 464 с.
47. Чумарна М. І. Вишивання долі. Львів: Априорі. 2009. 88 с.
48. Чумарна М. І. На полотні вічності. Таємниці вишивки і вишивання. Тернопіль: Богдан. 2021. 144 с.
49. Чумарна М. І. Тайнопис вишивки. Львів: Априорі. 2018. 96 с.
50. Штельмах В. Хай міцніше нитка роду! Київ: Саміт-Книга. 2017. 76 с.